

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 7 da december 2021 (nr. 05-2021)

Li ed oura	Sala Grava a Savognin, allas 20.00
Preschaints:	56 votantas e votants
Parsoura:	Leo Thomann, mastral
Actuar:	Beat Jenal, canzlist

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral benevainta las persungas preschaintas alla radunanza communal. Perveia dalla pandemia digl coronavirus seiigl obligatoric da purtar la mascrigna da protecziun durant l'antiera radunanza communal. Siva d'ena curta infurmaziun davart igl adiever digl lungatg e la practica da rediger e publitzier igl protocol dalla radunanza communal, constatescha igl mastral tgi la radunanza communal odierna seia neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella seia cumpetenta da decider. El renda pero attent tgi malgro tgi l'invitaziun a cumegn seia neida tarmessa ad ouras cun la posta, vegia ena part digls votants e dallas votantas survagnia chella mengia tard.

Glista da tractandas:

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs
2. Preventiv 2022
3. Fixaziun digl pe da taglia communal per igl onn 2022
4. Project d'investiziun «sanaziun digl reservuar Balandegn Salouf: dumonda per credit d'object da CHF 280'000.00
5. Project d'investiziun «sanaziun dalla veia naziunala e passape Rona» (etappa Mulegn): dumonda per credit d'object da CHF 290'000.00
6. Project d'investiziun «sanaziun dalla veia cantunala Parsonz an vischnanca»: dumonda per credit d'impegn da CHF 883'000.00
7. Project d'investiziun «sanaziun dalla Veia da Del Salouf»: dumonda per credit d'object da CHF 653'000.00
8. Project d'investiziun «renovaziun Punt Mulegn a Parsonz»: dumonda per credit d'object da CHF 800'000.00
9. Contribuziuns da sustign alla Scola per sports da neiv da Savognin pertutgont igl project da renovar ed amplifitgier igl neivadoir tar igl paradis da skis per unfants a La Nars, Savognin
10. Dumonda da Bruno Dürr da cumprar la parcella da biagier nr. 5668, Badogna, Cunter, an proprietad digl cumegn da Surses, per la construcziun d'ena tgesa d'abitar (domicil primar)
11. Fixaziun dallas quotas per la vendita d'immobiglias a persungas digl exterior per igl onn 2022
12. Diversas infurmaziuns
13. Varia

Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Peter Baggenstos e Roman Dosch.

2. Preventiv 2022

Siva ena curta introducziun digl mastral preschainta igl nov manader da finanzas igl preventiv 2022.

a) Preventiv digl chint economic

Daniel Fitzi, igl manader da finanzas, preschainta da maniera concisa igl preventiv digl chint economic, tgi è nia elaboro sen la basa digl actual pe da taglia da 100% dalla taglia cantunala simpla. Tar antradas da 36.2 miu. francs ed expensas da 33.9 miu. francs preveia igl preventiv en surple d'antradas da 2.3 miu. francs. Chel bung resultat sa resulta cunzont dall'indemnisaziun da scadenza unica tgi l'Ovra electrica digl martgea da Turitg (ewz) paia per l'ovra electrica Casti vest, infurmescha igl manader da finanzas.

b) Preventiv digl chint d'investiziun

Gl'amprem dat igl manader da finanzas ena curta survista da chels projects tgi èn stos planisos igl 2021, tgi èn dantant betg nias realisos. Igl preventiv digl chint d'investiziun 2022 preveia investiziuns nettas da CHF 10'358'150.00, daclera igl manader da finanzas. Cuntrari alla practica d'anfignen ossa cuntigna igl chint d'investiziun nignas contribuziuns da promoziun ple. Chellas seian da nov budgetadas aint igl chint economic. Pinavant vign accentuo tgi tot chels projects tgi surpassan 0.2 miu. francs vegian da neir sottamess da moda separada alla radunanza communal per approvaziun e deliberaziun digl credit correspondent. Perchegl seian chels projects tgi surpassan igl import da 0.2 miu. francs marcos aint igl preventiv cun ena schinumada clausula da bloccada.

c) Plan da finanzas 2022-2025

Igl plan da finanzas vala scu instrumaint da lavour per la suprastanza e seia cotras er betg liont, daclera igl manader da finanzas. El vigna perchegl angal purto per cunaschientscha alla radunanza communal, sainza tg'igl suveran possa votar an tgossa. Las investiziuns seian considerablas, perchegl seiigl d'eir anturn da moda prudenta cun las finanzas communalas.

Dalla discussiun davert vign betg fatg adiever

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza approvescha la radunanza communal

- a) unanimamaintg igl preventiv digl chint economic 2022, scu sottamess;
- b) unanimamaintg igl preventiv digl chint d'investiziun 2022, scu sottamess.

3. Fixaziun digl pe da taglia communal per igl onn 2022

Scu mintg'onni stoptga la radunanza communal fixar igl pe da taglia communal per la taglia d'antrada e per la taglia da facultad. Siva dalla fusiun seia nia applitgia adegna igl pe da taglia da 100% dalla taglia cantunala simpla, daclera igl mastral. Sen basa mintgamai digls bungs resultats digls rendachints digls onns passos seia adegna puspe nia intimo da sbassar igl pe da taglia. A caschung dalla radunanza communal digls 14 da december 2020 vegia ena votanta gia fatg la proposta concreta, da sbassar igl pe da taglia per 10% sen 90% dalla taglia cantunala simpla. Chegl cun ranvier alla situaziun da finanzas solida digl cumegn. Sen appel dalla suprastanza vegia la radunanza communal betg fatg bung chella proposta.

An connex cun la cumpilaziun digl preventiv 2022, vegia la suprastanza discuto intensivamaintg la dumonda d'ena reducziun digl pe da taglia per 10%. En tal sbassamaint muntess radond en mez milliun pi pacas antradas da taglia, precisescha igl mastral. Savond tg'igl cumegn vigna ad esser confronto igls proxims onns cun investiziuns fitg grondas e betg suspensiblas (p.ex. nova tgesa da scola, nov luvratori communal, ovas communalas e veias, projects d'infrastructura turistica, etc.), seia la suprastanza digl cler meini, da desister pigl mument d'en sbassamaint digl pe da taglia.

En votant fò las suandontas dus propostas:

1. sbassar igl pe da taglia communal per la taglia d'antrada e facultad da 100% sen 90% dalla taglia cantunala simpla
2. sbassar la taglia sen immobiglias da 2 ‰ sen 1 ‰;

Igl mastral infurmescha tgi chesta seira ins possa decider angal davart la fixaziun digl pe da taglia per la taglia d'antrada e da facultad, pero betg davart la midada dalla taglia sen immobiglias, cuncheigl tgi chella dumonda seia betg tractandada. Considerond chest fatg, decida igl votant d'inoltrar ena moziun cun l'incumbensa da sottametter la proposta ad ena proxima radunanza communal.

Oters votums vignan betg fatgs or dalla radunanza communal, uscheia tg'igl mastral metta an votaziun las propostas.

Resultats dallas votaziuns:

Gl'amprem lascha igl mastral votar davart la proposta dalla suprastanza da star tar igl pe da taglia communal da 100% dalla taglia cantunala simpla. Chella proposta survign 38 vuschs. La proposta digl votant da redutgier igl pe da taglia communal sen 90% dalla taglia cantunala simpla survign 4 vuschs. Uscheia vala la proposta dalla suprastanza communal scu acceptada, vot deir igl pe da taglia communal per igl 2022 vign fixo sen 100% dalla taglia cantunala simpla.

Siva vign mess an votaziun la moziun digl votant pertutgont la midada dalla taglia sen immobiglias. Cun 6 cunter 41 vuschs decida la radunanza communal da betg acceptar la moziun. Cheigl vot deir tgi la suprastanza ò betg l'obligaziun da tractar chella per mangs dalla radunanza communal.

4. Project d'investiziun «Sanaziun digl reservuar Balandegn Salouf»: proposta per en credit da CHF 280'000.00

Igl affar vign preschanto digl parsoura digl departamaint responsabel per igl provedimaint d'ava Adrian Ballat. El daclera tgi igls indrezs sa cattan da prancepi an bung stadi, els correspondan pero betg ple allas pretensiuns d'ozande e stoptgan perchegl neir renovos.

Igl provedimaint d'ava seia en'infrastructura preziosa ed i seia impurtant tg'igl cumegn la mantigna e la tigna adegna segl stadi dalla tecnica. La funtanga digl Balandegn seia fitg constanta cun bler'ava. La funtanga procura betg angal per avond'ava e da fitg bunga qualitat per Salouf mabagn sustigna er igl provedimaint d'ava da Riom.

I seia previa da ramplazzar igl reservuar da betun existent antras en reservuar prefabritgia da material sintetic e da renovar igls rols dallas lengias davains e las armaturas. Igl costs per sanar igl reservuar montan tenor stema da costs a CHF 280'000.00.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'approvar igl credit da CHF 280'000.00 per sanar igl reservuar digl Balandegn a Salouf. La suprastanza vign incumbensada a madem taimp cun l'execuziun.

5. Project d'investiziun «Sanaziun dalla veia naziunala e passape a Rona (etappa Mulegn)»: proposta per en credit d'object da CHF 290'000.00

Igl parsoura digl departamaint da biagier Romeo Poltera daclera tgi chel project seia sto risguardo gio aint igl preventiv 2021, vegia pero betg savia neir realiso causa d'antardamaints dalla vart digl cantun. Per chel muteiv, stoptga igl project neir risguardo danovamaintg aint igl preventiv 2022.

Igl cantun Grischun ò sano igls davos onns dad ena vart la veia cantunala an vischnanca a Rona inclus la punt agl Ragn digl Plaz, scu er sano e schlargea da l'otra vart an etappas igl tratg actual dalla veia naziunala «Bovas da Rona», per satisfar agl traffic tgi crescha ad en crescher. Ansemen cun chellas sanaziuns seian neidas sanadas mintgamai er las lengias dallas ovras communalas. I resta ossa anc igl toc damez davent dalla part da vischnanca a Mulegn anfignen la punt dasper igl Ragn digl Plaz, daclera Romeo Poltera.

Chella part vigna sanada oss igl 2022. Percheigl tgi sa tracta d'ena veia naziunala, schea la cumpetenzza tar igl Uffezi federal da veias (UVIAS/ASTRA), las lavours vignan exequeidas digl Uffezi da construcziun bassa digl Grischun per incumbensa digl UVIAS/ASTRA.

An chel connex vigna igl cumegn a sanar las lengias dallas ovras existentas e per part er a las optimar. Per muteivs da siertad vigna ultra da chegl er fatg en passape anfignen la part dalla vischnanca a Mulegn.

La part digls costs digl cumegn per las lavours preveidas montan tenor stema a CHF 290'000.00.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communalana unanimamaintg d'approvar igl credit da CHF 290'000.00 per sanar la veia incl. las lengias dallas ovras e per biagier en passape a Rona. La suprastanza vign incumbensada a madem taimp cun l'execuziun.

6. Project d'investiziun «Sanaziun dalla veia cantunala tras Parsonz»: proposta digl credit da CHF 883'000.00

Er chel affar vign preschanto digl parsoura digl departamaint da biagier Romeo Poltera. El infurmescha tgi igl Uffezi da construcziun bassa digl Grischun renovescha digl 2022 anfignen igl 2024 igl tratg dalla veia tras Parsonz davent dall'antrada an vischnanca anfignen sen l'otezza dalla «Ustareia Bellavista», vot deir sen ena lunghezza da 480m.

Ainten la veia sa cattan bleras lengias d'ovra digl cumegn da Surses, tgi vegian da neir renovadas. La renovaziun dalla veia antras igl Uffezi da construcziun bassa digl Grischun seia ena buna caschung pigl cumegn da renovar igl madem mument las legias dallas ovras communalas. Ultra da chegl duessan plazs da cumegn e meirs da sustign tgi cunfineschan cun la veia neir sanos e mess an rughel, noua tgi fò basigns, daclera igl parsoura digl uffezi da biagier.

Igls costs per chellas lavours montan a total CHF 883'000.00. Las lavours vignan exequeidas an dus etappas, vot deir igl 2022 e 2023.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communalana unanimamaintg d'approvar igl credit d'impegn da CHF 883'000.00 per sanar la veia cantunala tras Parsonz incl. las lengias d'ovra. La suprastanza vign incumbensada a madem taimp cun l'execuziun.

7. Project d'investiziun «Sanaziun dalla Veia da Del/Salouf»: proposta d'en credit d'object da CHF 653'000.00

Er chel affar vign preschanto da Romeo Poltera, parsoura digl departamaint da biagier. L'amprema part dalla veia anfignen all'antschatta dalla culegna da Del seia asfaltada e sa catta an bung stadi. Ainfra la culegna sa preschainta la veia cun ena cuvreida da gera. I seia egna dallas davosas veias d'avertura communalas ainten la zona da biagier digl cumegn da Surses tgi seia betg anc asfaltada, daclera Romeo Poltera. Igl davos taimp seian sa mussadas adegna puspe rottadeiras da rols ve dalla lengia principala da Salouf a Del, sulettamaintg chest onn

quatter gedas e tottas aint igl intschess dalla culegna Del. Ena sanaziun digl conduct d'ava tgi sa catta ainten veia, seia urgenta ed indispensabla. Cun igl project preschaint duess la Veia da Del neir renovada sen 180 m e catramada e las lengias d'ovra neir sanadas.

Igls costs per las lavours preveidas montan tenor calculaziun da costs a total CHF 653'000.00.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'approvar igl credit da CHF 653'000.00 per sanar la Veia da Del incl. las lengias d'ovra. La suprastanza vign incumbensada a madem taimp cun l'execuziun.

8. Project d'investiziun «Renovaziun dalla Punt da Mulegn a Parsonz»: proposta d'en credit d'object da CHF 800'000.00

Igl affar vign preschainto digl mastral. El daclera tgi la Punt da Mulegn seia neida erigeida igl onn 1968 digl cumegn uriund da Parsonz an connex cun la migliuraziun generala e serva all'equipaziun digl taragn agricol a Salaschigns, tgi vign economiso da pours da Parsonz. Ultra da chegl sa tractigl d'ena colliaziun impurtanta tranter las vischnancas da Parsonz e Salouf.

Igl mument seia l'antiera construcziun sparunada infectada da bulias tgi demoleschan igl lenn. Igls profils existents dalla construcziun sparunada seian redutgias talaveisa, tgi la capacita da tgargia seia parzialmaintg instabila. Perveia digl prieveil da sbuada, ins vegia gia da redutgier igl peis admissibel da 6 sen 1.5 tonnas.

Igl mastral infurmescha tgi igl project preschaint preveia la renovaziun dall'antiera construcziun da lenn. La punt nova seia concepeida per en peis da 32 tonnas.

Igls costs d'investiziun per la sanaziun montan a CHF 800'000.00. Cantun e confederaziun vegian mess an vista contribuziuns da ca. 65%, da chels costs cun dretg da survagneir contribuziuns, daclera igl mastral. Uscheia montan igls costs nets digl cumegn per sanar la punt a radond CHF 270'000.00.

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever, cun excepziun d'ena dumonda d'ancligientscha.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'approvar igl credit brut da CHF 800'000.00 per renovar la Punt da Mulegn a Parsonz. La suprastanza vign incumbensada a madem taimp cun l'execuziun.

9. Contribuziuns da sustign alla Scola per sports da neiv da Savognin pert. igl project da renovaziun ed amplificaziun digl neivadoir dasper igl paradis da skis per unfants a La Nars, Savognin

Igl mastral infurmescha tg'igl implant d'annavar existent dalla Scola per sports da neiv da Savognin seia betg ple actual an chegl tgi pertotgoa l'effizienz e las cundiziuns da labour. Percheigl stoptga chel neir renovo ed amplifitgia per saveir garanteir igl menaschi per igls proxims 15 anfignen 20 onns.

Igls costs d'investiziun per realisar igl project montan a CHF 950'000.00. Alla Scola per sports da neiv da Savognin stettan a disposiziun meds finansials limitos ed ella seia betg bunga da realisar suletta en project da tala dimensiun. Percheigl seia igl cumegn nia dumando per sustign. Digls CHF 950'000.00 saptga la Scola per sports da neiv da Savognin finantzgier CHF 250'000.00 cun agens meds, daclera igl mastral. I resta damai en import da deficit finanzia da CHF 700'000.00.

La suprastanza seia pronta da sustignair igl project dalla scola per sports da neiv da Savognin ord suandotas ponderaziuns:

- ella s'angascha da decennis annò per en svilup permanent dalla nosa regiun da vacanzas e pussibilitescha, ansemen cun oters partenaris, purscheidas da valour tgi portan ad ella nign gudogn (events d'anviern, tgira d'unfants, programs da stad per unfants, etc.)
- ella seia betg orientada ad en gudogn e porscha er ad indigens numerosas prestaziuns da sarvetsch per prietschs primars (deis per sports da neiv per la scola da Surses, emda da skis per unfants dalla scoligna, antradas agl paradis da skis per unfants, sala digl Pinocchio, etc.)
- las sias prestaziuns d'ota qualidad procuran da moda fidada per giasts regulars e generesch an ena gronda creaziun da valour ainten la regiun. Digl paradis da skis per unfants, tgi funcziunescha fitg bagn, profitescha l'antiera regiun da vacanzas.
- igl paradis da skis per unfants vign nizigia digl Club da skis da Savognin e la loipa da cursa lunga dall'uniun JO Nordic Surses scu territori da trenadi e serva percheigl er alla promoziun digl sport da giuventetna.
- ella produtgescha neiv tecnica per incumbensa digl cumegn, per saveir preparar la loipa da cursa lunga a La Nars. Sainza chella prestaziun da sarvetsch fiss igl cumegn sforzo, da produtgier sez neiv tecnica, cheigl tgi fiss colliia cun costs considerabels. La situaziun momentana seia ena situaziun da win-win per la scola per sports da neiv da Savognin e per igl cumegn.

An consideraziun digls fatgs menziunos propona la suprastanza alla radunanza communal da sustignair la dumonda dalla scola per sports da neiv da Savognin, precisascha igl mastral. Independentamaintg digl sustign finanziel vegia la suprastanza communal lubia alla scola da skis da duvra igl november e december, ultra digl surscul, supplementarmaintg radond 600 m³ ava digl reservuar da Schischen per annavar igl paradis da skis per unfants. La retratga dall'ava vigna surveglada digl cumegn, per impedeir tgi vigna retratg eventualmuintg mengia bler'ava. Igl mastral accentuescha tgi igl provedimaint d'ava per la populaziun vegia naturalmuintg adegna amprema prioritad.

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg da

- approvar ena contribuziun unica à fonds perdu da CHF 240'000.00 an favour dalla scola per sports da neiv da Savognin scu part ve digls costs per l'annavada tecnica dalla loipa da cursa lunga a La Nars, per la quala igl cumegn è responsabel;
- approvar ena contribuziun da sustign unica à fonds perdu da CHF 160'000.00 an favour dalla scola per sports da neiv da Savognin per renovar ed amplifitgier igl neivadoir a La Nars.
- conceder en amprest sainza tschains da max. CHF 300'000.00 per igl import da finanziaziun betg siero. Contribuziuns eventualas dad otras instituziuns u sponsours vignan subtrahadas cumplagnamaintg digl amprest concedia dalla radunanza communal.

10. Dumonda da Bruno Dürr per la compra dalla parcella da cumegn Nr. 5568, Badogna, Cunter, an proprietad digl cumegn da Surses, per la construcziun d'ena tgesa d'abitar (domicil primar)

Igl affar vign preschanto da Romeo Poltera, parsoura digl departamaint da biagier. El daclera tgi igl petent Bruno Dürr, sesent actualmuintg ad Aesch ZH, vegia inoltra la dumonda agl cumegn da cumprar la parcella da biagier Nr. 5668, Badogna, a Cunter, per construeir ena tgesa d'ena famiglia. La parcella vegia ena surfatscha da 758 m² e sa catta ainten la zona d'abitar 2. Las cundiziuns per la vendita dalla parcella nr. 5668, Badogna, seian regladas ainten la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter.

Sa basond alla furmla stipulada ainten la lescha per calcular igl prietsch da compra, è chel nia fixo sen CHF 120.00/m². Per ena surfatscha da 758m² sa resulta en prietsch da compra total da CHF 90'960.00. Las tariffas per igl notariat ed igl register funsil, la taglia per la midada da mang scu er igls costs da termaziun e misiraziun digl geometer digl register funsil von a chint digl cumprader. La parcella nr. 5668 seia la davosa parcella da biagier, tg'igl cumegn posseda alla Badogna, infurmescha Romeo Poltera.

Ord vista dalla suprastanza na dettigl nignas objecziuns da vender la parcella da biagier giavischeida agl petent. El vegia pero da neir siva a tottas cundiziuns prescretgas dalla lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter.

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever, cun excepziun d'ena dumonda d'ancligientscha.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg da vender la parcella da biagier nr. 5668, Badogna, Cunter, cun ena surfatscha da 758 m² a Bruno Dürr per en prietsch da CHF 90'960.00. La vendita succeda conform allas cundiziuns fixadas ainten la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter.

11. Fixar la quota per la vendita da bagnas immobigliars a persungas digl exterior per igl onn 2022

Igl mastral infurmescha tgi tenor lescha federala pertutgont igl aquist d'immobiglias antras esters (LAIE) vegian igls cumegns mintg'onn da fixar las quotas correspondentas. Pigl noss cumegn seian stadas chellas siva dalla fusiun scu suonda:

- quota per la vendita tar surbiageidas complettas: 100%
- objects singuls da vendaders svizzers: ea
- vendita da sagondas abitaziuns (dad esters ad esters): ea

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg da mantigneir las quotas actualas er pigl onn 2022.

12. Diversas infurmaziuns

Igl mastral orientescha

- davart igl screiver comunabel da cumegn, TSBA SA, Uniun da mastirants e commers Surses e l'uniun Anavant Surses cuagl appel da da dar a tschains abitaziuns e tgombras libras scu alloschi per personal tgi vign a luvrar tar igls menaschis an noss cumegn.
 - davart igl sarvetsch da comunicaziun gratuit per SMS tg'igl cumegn ò installo per orientar la populaziun an cass d'evennimaints.
 - davart igls termins dallas proximas radunanzas communalas e cumegns d'urna Surses.
-

13. Varia

Ena votanta fò adiever dalla pussebladad da piglier igl pled e s'infurmescha davart igl ulteriour proceder an connex cun igl project dalla tgesa da scola Grava a Savognin. Considerond igl fatg tgi ella dumonda betg da protocollar igl sies votum, vign chel betg menziuno an detagl aint igl protocol.

Igl mastral sera la radunanza communal allas 21.50 cun angraztger per la participaziun e giaveischa a tots en bung arrivo a tgesa ed en bel taimp d'advent e belas festas da Nadal.

Fegn allas 21.50.

Tinizong, igls

Igl mastral:

Leo Thomann

Igl actuar:

Beat Jenal